

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru

trebuintiele poporului romanu.

Descépta-te Romane!

A. Muresianu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursulu VIII. — Anulu 1883.

Proprietariu, Redactoru si Editoru:

Niculae Fekete Negrutiu.

GHERL'A

Imrimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu

1883.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 137 - 1924

CUPRINSULU
SCRIEREI PERIODICE
„CARTILE SATEANULUI ROMANU.“
CURSULU VIII. — ANULU 1883.

Mai bine noi cu noi. Novela din poporu.	1. 16. 29. 41.
La Romanii Sateni de pretutindenea... Poesia	7.
• Calendariulu Agricultoriloru	8.
Dolc'a. — Cantecu dela Ciahlau	10.
Trimisulu provedintiei. Strofe inchinate M. S. Regelui Carolu I.	13.
Romancuti'a. Poesia	22.
Prelegeri din stuparitu	23. 38. 49.
Nici stajariu nici magariu. Anecdota	26.
Canteculu catanei cu obsitu. Poesia	28.
Tieranulu fericitu. Poesia	34.
Pojarulu	35.
Fét'a de romanu. Poesia	37.
Viol'a. Poesia dupa o poveste poporala	45. 61. 73. 119.
Cantece de nunti din Bucovin'a	50.
Proverbe pentru economi	52. 68. 76. 92. 107.
Beseric'a tiganiloru. Poesia	52.
Copilulu de plugariu. Poesia	53.
Unele lupte ale Domniloru romani Stefanu Celu mare si Mihaiu vitézulu	55. 109.
Ariciulu si Vulpea. Poveste poporala	65.
Poesii pentru micii copilasi. — Albin'a. Oiti'a	67. 68.
Trei voinici. Schitia din resboiulu romanu-ruso—turcu	69. 93.
La statu'a lui Stefanu celu mare. Poesia	77.
Desvalirea statuei lui Stefanu celu mare la Jasi si cele mai frumóse discursuri rostite cu acésta ocasiune	78.
— Portretulu lui Stefanu celu mare	89.
Batai'a lui Stefanu celu mare cu Cazacii	89.
Gacituri poporale	90.
Movil'a lui Burcelu	97.
Despre politie — cambii, vecsele	111.

Feliurimi. — Anu nou fericitu. Unu cuventu sinceru catra sateni	11.
Intarirea vaselor de pamentu. Intre stapênu si sluga. La tragerea de sorti. Frigulu in Budapest'a. Ce face grsiel'a de o litera?	
Lenesiulu contr'a sórelui. Rachiulu	12.
Viéti'a omului :	27.
Amenunte. Sentintie	64.
Adunarea generala a XXII. a Associatiunei Transilvane .	100.
De ale nóstre	123.

CARTILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE!

Cartea I.

Januaru.

An. VIII.—1883.

Mai bine noi cu noi.

— *Novela din poporu.* —

I.

Colo in lunca sub padurea cea tenera, se intinde unu frumosu fânatiu.

E pre la sfintîtulu sorelui, Floric'a mai are de strinsu câtev'a capitie.

Cu mânecele resfrânse, cu nafram'a legata indereptu, si cu cositi'a in vântu, se porta tener'a copila, cladindu capitia lînga capitia si greblându frumosu impregiurulu loru.

De-odata in marginea padurei se ivesce unu boteiu de vite, si lînga ele cânta numai de-abia in flueru, — erá Codru.

Si copil'a 'lu zaresce, furc'a i aluneca din mâna, si o suspinare usióra aluneca pre furisiu depre busale ei rumene.

Apoi cá spariata se grabesce de o redica, si pre façi'a ei, nu sciu de ce, se strecura o rosiatia.

Si Codru inca o vede, cânteculu lui incepe se tremure, si fluerulu i amutiesce in mâna.

Apoi se redica, baga fluerulu dupa sierpariu, indrépta boii pre sub rezore si pornesce, cá trasu de o potere preste fire, spre locul unde vediú copil'a.

— Bunu lucru Florica draga! o agrafi elu órecum cu sfiala.

— Bine-ai venitu Codre! respunse ea órecum spariata, cá si cum nu l'ar fi vediutu pâna acuma.

— Multe capítie ai mai facutu adi, urmà elu, esci si harnica si . . .

— Si cum inca? se oprí ea dela lucru si priví spre elu rosíndu si întrebátóre.

— Si frumósá! adause elu incetu si confusu.

Si copil'a se prefacú cà nu-lu întielege: si totu redica furc'a góla spre vârfulu capítiei desí inaintea ei nu mai erá nece unu firu de fênu.

— Vei fi obosita, reluà vorb'a Codru, dà-mi furc'a seti ajutu si eu puçinu.

— O! respunse copil'a acum e târdíu cà-ci a trecutú ce a fostu mai greu, se fi veni .. si vorb'a i se oprí pre busa.

— Cum? se fi venitu mai de multu?

— Da! respunse ea plecându-si ochii.

— O! draga Florica, începú elu, nu scieám unde te afli, cà-ci nu te-am mai vediutu de Domineca dela hora, in zadarú 'mi facu drumu pre la fântân'a satului, ori pre lânga pórt'a vóstra — nece te vedú, nece te audú, cá si cum nu ai mai fi in satu.

— Nu me lasa mam'a se mergu dupa apa, respunse copil'a cu unu versu tremuratoriú, nece se siedu sér'a cu furc'a pre pragulu portítiei — au trecutú dîlele dulci Codre!

A séra am trecutú pre la pórt'a vóstra si am audítu vorba in casa, — cene erá la voi Florica?

— Chimú díacului — respunse ea inrosíndu.

— Celu ce âmla la invetiatura? întrebà Codru deveníndu palídu.

— Acel'a.

— Dar acel'a ce cauta pre la voi? — întrebà Codru totu mai palídu.

— Nu sciu! respunsè copil'a suspinându; a venitu la noi domineca sér'a, a vorbitu ce a vorbitu cu mam'a si de atunci pace buna vorbe dulci! mam'a e totu mâniósá, si a dísu, cà mi-a rumpe peciórele de me va mai vedé la hora.

— La hora?

— Da.

— Că dóra nu are de gându se te faca preu ..

— Nu sciu Codre! respunse copil'a palida, 'mi totu lauda pre Chimú, dîce că acum a gatatu popí'a, si că se va face popa in satulu vecinu.

— In Seraci'a?

— Da!

— O! nu crede Florica, adausè totu mai palidu Codru, — că dora Chimú abia de unu anu doi âmbla la invetiatura afarà din satu, cum ar' fi potutu dara se si invetie atât'a câtu e de lipsa la unu popa?

— Ei! că Chimú dîce ca-i moralisce, adeca nu chiar popa fàrà poputi, dar' apoi dupa cum dîce elu totu atât'a este, ba inca câte odata ajungu mai multu moraliscele.

— Pre semne, adause Codru cu tóta dorerea, mama-t'a ar' fi vrêndu se te marite dupa Chimù?

— Ei! bine Codre, dar' apoi eu nu vréu, respunse copil'a lacrimandu, mai bine se moru decâtu se me maritu dupa Chimú; apoi dóra scí Codre! că mam'a me-a promisú tîe, scí cîndu erám inca mici.

— Sciu, sciu Florica, dar' apoi acelea atunci au trecut, atunci si tu si eu erámu doi copii nedespartîti la bucuriile si jucariile nóstre, atunci te iubiám cá pre o sora, si nu aveám nece o placere cîndu nu erái lînga mine, dar adi... O! adí te iubescu cá pre anim'a mea. O! Florica, tu nu scí câtu te iubescu, si ce dorere suferu cîndu nu te vedu cu dílele!

— Taci Codre! O! taci te rogu, suspinà frumós'a copila.

Sórele 'si reculese cele din urma radia, mai stralucí odata ca tóta poterea, si apoi se ascunse dupa culmile dealuriloru.

— Nópte buna Codre! nópte buna! îngânà copil'a — e aprópe intunerecu, eu me ducu.

Si intru adevèru, in marginea opusa a padurei resarí lun'a, o luna frumósá cá in noptíle din Augustu.

Si radiale ei dragalásie, venirà pre obrazii copilei, si se strecorara pre busale ei rumene dându resfrangeri far-mecatóre.

— O! esci frumósa iubit'a mea, ochii tei cá cerinlu de véra, busale t'ale mai rumene cá stralucirea deminetiei, si verb'a t'a mai dulce cá cânteculu doinicu. — Vino! se furu pre busale t'ale sarutulu iubirei, se potu povestí in viétia cá am fostu odata fericitu — ast'feliu sioptí Codru, si cu o misticare repede imbraçisiã copil'a, ce se uitá pierduta in radiale lunei, si busale loru se atinseru cu dulce, si de bucuria tresari lun'a in ceriuri.

Apoi copil'a sfiiciósa, rumena cá unu trandafiriu in reversatulu zoriloru, usióra si repede, 'si luã sborulu pre cararusia catra satu.

Inoptasè pâna ce a ajunsu ea acasa, pre ceriuri straluciã multímea steleloru, si colo departe sub padure, se audiã unu cântecu de flueru, dulce si doinicu, de 'ti furá anim'a si te lasá in cale gânditoriu.

Floríc'a se oprí in pragulu portitiei, anim'a ei sborá departe, pre urm'a cântecului departatu, si par'-cã ar' fi vrutu se-lu totu asculte in veci.

Si intru unu târdiu cânteculu incetã, ori mai bine se stinse, si copil'a intrã in casa suspinându.

In casa erã mare veselie.

Lelea Sand'a, cu o merindare alba la brâu, pregatiã o cina alésa, cá dóra aveã óspeti; hm! si inca póte mai multu decâtu óspeti, — si totu esí ea pâna in usí'a tindei, si 'si aruncã ochii róta prin ograda dór' va zari pre Floríc'a venindu.

A! bine cá ai sositu Florica! éta nesce vestmente curatiele, fãte frumósa dragoste! cá avemu ómeni cinstiti in casa — agrali lelea Sanda pre Floríc'a.

Si copil'a devení palida, privi plângátore in ochii mamei sale si respunse: cá nu are voia a se mai inschimbá nóptea, ba inca díse ca nece nu i-e bine.

Si la verb'a din urma lelea Sand'a aflã cá i cãm asia, si lasã pre Floríc'a cum erã, cá gândiã lelea Sand'a: Floríc'a si asia si asia totu flóre remâne.

Intru acestea cin'a fù gatita, si lelea Sand'a díse Floricài: se mérga si se gatésca mész'a.

Si Floric'a statù unu momentu pre gânduri, apoi se imbarbatà ea pre sine, 'sî dîse o vorba tainica, si intrà în casa.

— Buna sér'a! grai ea încetu.

— A, buna sér'a nepotîca, — respunsè diaculu scu-lându-se de dupa mésar si asiediendu-si nesce ochilari vechi si lipiti cu ceara, pre nasu, — da! cum mai traiesci? esci voinica si frumósá, scii cum dîce cântec'a „buna-ai fi de cas'a nóstra!“

Copil'a nu dîse nemicu, ea devení rumena cá o cirésia, si din ochii ei vineti se infurisià o lacrima, si se rostogoli usioru pre obrazi.

Si badea Grue, tatalu Floricái vediendu starea în care se aflá copil'a, mutà vorb'a dîcûndu:

— Da! se ne dati cev'a de cina Florica, adá si unu ulcioru de vinu, se mai petrecemu cu cinstiti Dumni'atoru, cá si asiá raru mai petrecemu astadi, totu cuprinsi cu lucrulu si cu de-ale casei, cá si cum noi amu avé se stapâ-nimu lumea.

— Dreptu ai cumetre Grue! reflectà diaculu Efrimu — éca: vomu traí o di ori dóua si omu trece cá si o róua.

— „Omulu cá ierb'a, dilele lui cá flórea câmpului!“ adause Chimù, ce abia se zaria din unu fumu grosu si negru de sugara, sgâindu nesce ochi mari spre Floric'a, cá si cum ar' fi voiendu se o sórba cu o ochire.

Apoi mai vorbirá despre un'a si alt'a, mai de grânele din ogoru, mai de boii din hodaie, si de vitieii depra imasiu, si intru acestea mésar fû asternuta, si Ielea Sand'a adusè câte-cev'a: mai unu puisioru friptu si nisce placinte albutie, mai unu taieru cu nesce cóste rumene si unu bli-disielu cu untu próspetu; ér' Floric'a unu ulciorasiu cu vinu rosiiu vechiu, si nesce ulcele, apoi se puserà la mésar cu totii.

Diaculu Efrimu gustà mai ântâiu din vinu si inchinà:

— In sanetatea dvóstre, cinstiti caseni! se avemu bucurie intru noi si intru odraslele nóstre, se fia gândulu nostru intru-unu ceasu cu norocu, se ajungemu cu pace diu'a de bucurie cându Chimù va fi preutu, cá, Dómne! multu

me-am mai truditu si cheltuitu cu elu, acum haru Domnului! nu-o fi trud'a si cheltui'al'a in zadaru — se avemu pre Ddieu!

— Ddieu se-ajute! respunsè cu unu cuventu badea Grue si lelea Sand'a, ce se totu uitá pre furisiu candu la Chimù, cându la Floric'a.

Chimù taceá si mancá.

Floric'a erá pierduta pre gânduri, cugetá la viitoriulu atátu de indoielnicu.

Si betrânií totu inchináu pre rându, apoi se deslegara vorbele si veseli'a, toti vorbiáu si glumiáu voiosi, numai Chimù taceá si mîncá.

Intru acestea díaculu inghitise cám multisioru in cinstea cumetriloru, si dela o vreme i vení voia de cântece.

— Én' se cânti un'a Chimule! incepù elu, sci versulu lui Lazaru, se auda si Floric'a. O! ce mai gura are — dîsè elu apoi indreptându-se catra lelea Sand'a.

— Cà-apoi dóra are cui seméná, cene cântá cá dt'a la ospetie, — mai alesu cându erái teneru, adause vesela lelea Sand'a.

— Ba nici acuma nu credu ca me pré intrece cenev'a, grabí a adauge cu mândrie díaculu Efrimu.

Intru-acestea Chimù se saturá, 'si sterse de trei ori mustetiele spâne, tusí de vre trei ori cá se i-se diréga glasulu, apoi incepù pre nasu si tragânatu:

Viftani'a frumosu nume
Póte-se laudá 'n lume,
Cà-a dobânditu Domnulu bine
Cu trei radie dintru sine .....

Si nu erá destulu de tragânata cântec'a lui Chimù, o lungiá in urma si díaculu Efrimu cám asia:

nu—u—u—u—me—e—e—e—e—e!
lu—u—u—u—me—e—e—e—e—e!

Lelea Sand'a inca se totu uitá cându la Chimù, ce 'si dadeá aeru, si cându la Floric'a.

Si Floric'a sburá cu gândulu departe pre urm'a acelui cântecu doinicu de sub padure, pre urm'a animei s'ale.

Si-apoi la o vreme se despartîra. Toti eráu preocupati de fericirea lui Chimù si a Floricài, numai ea singura tieseá o mie de planuri indrasnetie, — inaintea ei erá viéti'a si mórtea. O! si ea nu erá libera a-si alege, desî atátu e de dulce a traí — cându in sênu e numai teneretia, si in anima iubire! ...

(Va urmá.)

V. B. MUNTENESCU.

La Romanii sateni de pretutindenea.

Frati Romani, sateni iubiti
Toti pe unde locuti!
Vede numai Dumnedieu
Traiulu adi câtu vi-i de greu.
De voiti deci cá se sciti
Cum in lume se traiti,
Cá se ve mai usiurati
De nevoi se mai scapati;
Ascultati-me pe mine
Si-ti vedé ca va fi bine:

Munc'a-i dulce mangaiere
Munc'a-i a vietii miere.
Asia dar' traiu cu dulcétia
In intrég'a vóstra vietia
De voiti cá se aveti,
Totu munciti... dar, nu siedeti!

Si cá crunt'a vóstra munca
Si folosu se ve aduca:
Nu vindeti cu nici unu pretiu
Campurile, ce le-aveti;
Nu luati pe imprumute
Cu dobandi sute la sute; —
Ba defeliu daca-ati poteá
Bani a nu inprumutá,
Póte judecá ori-cine
Ca ati face tare bine.
Câci decatu cu-'nprumutatu
Se gândesci cà-i fi bogatu
Mai bine seracu-curatu
Fàrà grigia si pecatu;
Si totu gréu'a vóstra munca

Cá folosu se ve aduca:
Nuntile le mai scurtati,
Chramurile le lasati;
Cârsimele le parasiti,
Cu rachiu nu v'-ametíti
Câci rachiu-i celu mai mare
Dujmanu pentru-a vóstra stare.

Inca v'asiu mai sfatul
Se-'ncetati de-a pripasí
Straie prin a vóstre sate
De prin téguri cumperate.
Fuste, rochii, testemele,
Horbotiele, catifele,
Flori, cordele, bolduri, pene
Cumperate din dughiene;
Palari'a de fabrica
Adi o porti, mâne se strica.
Ciubotiele, botinele
Si-alte multe fesfesele,
Tóte-aceste-'su seracie
Pentru-a vóstra-economia. —
Câci ve storcu din punga banulu,
Ce l'ati câscigatu cu anulu;
Ve ucidu lucrulu de mâni
Moscenitu de la strabuni
Si-astfelu facu se stati in lene
Peste anu mai multa vreme;
Ba-'nca ve si schimosescu
Portulu mândru stramosiescu,
— Portu si adi prea laudatu
Si de ómeni mari purtatu. —

Voi deci fratfloru iubiti
Aste datini parasii!

Canepa, inu semenati,
Pe soçi le indemnati
Cá se tórca, se zoliasca
Si se tiese, se albiasca;
Se cóse comesi cu-altitie
Pentru sine si fetitie
Si comesi cu mâneci late
Pentru soçiu, feçioru séu frate;
Se se pórté in catrintie,
Se se 'nbrobode-'n stergare,
Se siliasca totu cu mân'a
La copii se faca stare,
Ér' din têrgu pe bani se iee
Ce e mai de trebuintia
Lucruri, fâr' de care traiulu
Este fârà de putintia.

Éra voi barbati, feciori,
Voi opinc'a n'o lasati
— Càci e eftina si buna. —
Opincutie deci purtati,
Si 'nbracative-'n sumane
Si cojóce betranesci,
Ér' pe capu purtati cu totii
Cusimele vechi tiurcanesci.

Si mai multu se ve siliti
Pe copii se-i fericiti.
Se-i tramiteti dar' la scóla
Si se le spuneti anume
Ca adi mîntea luminata-i
Cea mai mare arma 'n lume;
Si de-ti sci ca ei invétia
Si c'-aveti cu ce-i purtá

Si la scólele mai nalte:
Se-i lasati se mérg' asiá.
Éra de-ti vedé ca scól'a
Li-i urita cá unu jugu
I-i luati atunci la munca,
Séu i-i dati la mescesiu, —
— Càci adi mescesiuugulu are
Mare trecere in lume
Si-ori-si-cui f-i póte-aduce
Buna-stare si renume.
Nu gânditi ca numai cartea
Pe-omu î-lu face fericitu,
Ci mai multu flu face starea
Pentru care e meritul.

In sfêrsitu v'asi sfatuf
Se'nvetiati de a gândi
Si la dilele betrane
Nu numai de adi pe mane.

Deci crutiati in tîneretie
Cá s'aveti la betranetie.
Sfatulu meu de-lu veti urmá
Starea vóstra s'a-'ndreptá
— Càci nu ve-ti fi beutori,
Nimenui nu-ti fi detori;
Câmpurile le-ti pastrá
Ba-'nca ve-ti mai cumperá;
Straie ve-ti purtá curate,
Trainice, de voi lucrate;
Ve-ti sci cum se fericiti
Copilasi-ve iubiti;
Si cându ve-ti imbetraní
Ve-ti avé cu ce traf
Si-ti privi cu multiemire
La trecut'a vietuure.

C. Morariu.

Calendariulu Agricultoriloru.

1. Déca fulgera in Martie, numai cade bruma in primavér'a ace'a.
2. Primavér'a cetiósa aduce véra ploiósa. Cétia multa tómn'a aduce zapada multa iérn'a.

3. Inundatiunile de primavéra, prevestescu insecte multe vér'a.
4. Candu cade iérn'a zapada multa, candu Martie e uscatu, Aprilie ploiosu si Mai recorosu: recolt'a va fi buna.
5. Plói'a care se pornesce la inceputulu unui patrariu de luna, séu care incepe a treia dí dupa luna nóua séu plina, dureza mai totu-deauna pâna la schimbarea acelu patrariu.
6. Candu bate vântulu de sud-ostu, si norii se ivescu din aceea directiune, vântulu va durá multu tempu si se va sfêrst cu plóie.
7. Furtun'a ce incepe nóptea, nu e durabila cá cea de díua.
8. Candu incepe vântu pre tempu caldurosu, plói'a e aprópe.
9. Candu resare sórele limpede, fàrà vre-o deosebita colóre, séu candu nu suntu nori spre vestu, tempulu va fi frumosu in ace'a dí.
10. Candu apune sórele limpede si fàrà colóre deosebita, a dóua dí tempulu va fi de siguru frumosu.
11. Candu sórele apune aramtu: se strica tempulu; — candu apune rosiaticu: predíce tempu seninu si frumosu pentru a dóua dí; resaritul rosiaticu predíce vântu séu plóie.
12. Candu apune séu resare sórele printre nori grosi, preste cari respandesce radie colorate, vântulu séu plói'a e aprópe.
13. Candu se gramadescu díu'a nori desi impregiurulu sórelui, furtun'a e aprópe.
14. Candu díu'a e norósa, sér'a inse se forméza o gura pre vre-o parte a ceriului: va bate a dóu'a dí vântulu din partea ace'a; déca gur'a se va inchide preste câtu-va: va bate vântulu din partea opusa acelei directiuni.
15. Candu se stringu deminéti'a nori multi albi, séu se afla inca la resaritul sórelui: se face tempulu frumosu.
16. Candu se afla sér'a nori mici negri pre ceriu: va plouá; candu suntu inse albi si luminosi: va fi tempu frumosu.
17. Candu se ivesce façia de sóre o lumina pre ceriu: furtun'a e aprópe.
18. Norii cari sémêna cu muntii mari albi, séu cu gramedi de zapada; prevestescu tempu frumosu; — cei negri, plumburii, mai cu séma cei apropiati si rosii: vântu siguru.
19. Norii cei negri, albi si deschisu-cenusii: nu suntu asia de periculosi cá cei rosii séu cafenii, de si tunetulu este mai tare la cei de ântaiu.
20. Candu stelele lucescu intunecatu ér cele mai mici nu se vedu, de si fàrà nori, tempulu se va stricá.
21. Cerculu in giurulu sórelui séu alu lunei predíce tempu negrosu si plóie si acést'a va fi cu atâtu mai durabila cu câtu va incepe plói'a mai marunta.
22. Candu cânta cocosii multu, candu rîndunelele sbóra josu, gâscele gârâe, corbii cloncane, séu candu albinele nu sbóra de parte de şţupu: plói'a e aprópe.

23. Candu vântulu urméza direcțiunea sórelui: tempulu frumosu va dura.

24. Candu gainele se sue de vreme in pomi; a dou'a dî tempulu va fi frumosu; — déca umbla pâna inseréza: a dóu'a dî de siguru va incepe plóia.

D O L C ' A .

— *Cantecu dela Ceahlau.* —

Pe câmpulu Tinechiei,
Pe zarele câmpiei
Resarit'au florile
Odata cu diorile.
N'au resaritu florile,
Si-au dusu Costea oile,
Si-a asediatu stanele
Pe tóte movilele.
Adi e Luni si mâne Marti,
Pléca Costea la Galati.

Se ia sare
La mióre,
Bolovani
Pentru cârlani.
Si taritie
La oitie,
Si glugi mari
La cei zârari,
Si opinci
La cei voinici.

Éra Costea cum mergeá
Cu Fulg'a se intalniá,
Fulg'a celu cu barba négra
Si cu mintea neintréga,
Necagitu si obositu,
De trei díle flamendítu.
„Aleí Fulgo, dragulu meu,
Se faci cum tioiu díce eu:
Mergi la stân'a mea cu bine
Se íei unu daru dela mine,
Trei mióre de frigare
Sîncea un'a de caldare
Cá se-ti fia de prândiare.“
Fulga celu cu barba négra
Dar' cu mintea neintréga,
Susu la stâna se duceá,
Si-oile câtu le vedeá,

Cârduri, cârduri le rupea,
Cu boteiulu le mêná
In codru la Pandin'a.
Ér' Costea candu se'ntorceá
Mare paguba 'si vedeá,
Cà lui mãre, nu-i veniá,
Nici laptele la mulsóre,
Nici casiu la 'nchegátóre,
Nici urda la 'nvelitóre!

Costea multu se îngâimá,
Elu duláii toti chiamá,
Unu casiu dulce desvaliá,
Optu-dieci de fálii taiá,
Patru-dieci la pui de câni,
Patru-dieci la câni betrani.

Toti in graba le mánca,
Dar' séma nici cà si-oru dá...
Cându la urm'a toturoru
Éca vine 'nctisioru,
Schiopatându, chelalaindu,
Laturile cám tíndu,
Dolc'a, hait'a cea betrana
Ce sciá rëndulu la stâna.
Ea veniá, nu prea veniá,
„Dolca fa, — Costea-i dícea, —
Unde mi-e averea mea?“
Dolc'a 'necetu chelalaia,
La pamentu se intindea,

„Dolca fa, tu esci betrana,
Tu scíi rëndulu de la stâna.
Eu pe tine te-am grigitu,
Totu cu lapte te-am hranitu
Dolca fa, cum de-ai lasatu,
Furii stân'a de-a pradatu?“

Gemea Dolc'a, se culcă,
 Lab'a rupta 'si aretá:
 „Dolc'a mea, Dolcutio fa!
 Furiu lab'a ti-au ranitu
 Candu la dënsii ai saritu?
 Déca-mi esci tu priceputa
 Si nu te-areti prefacuta,
 Inainte se apuci
 Si la furi dreptu se me duci,
 Pre urmele oiloru
 Prin pajiscea floriloru.“
 Dolc'a veselu se sculá,
 Câmpulu de-alungu apucá,
 Botulu prin iërba vërîndu,
 Urmele totu mirosindu.
 Urma-i ici, urma-i colea,
 Dolc'a nici c'o prapadeá;
 Dîu'a 'ntréga ea mergeá
 Si spre séra ajungeá
 In codru la Pandin'a
 Ce de focu se luminá.
 Cându in codru se 'ndeseá
 Bietulu Costea ce zariá?
 Fulg'a mésa cà-si gateá,
 Miei de piele i jupuiá.
 Carii prin frigari frigeá,

Carii prin caldari fierbiá!
 „Masa buna, bucurie!“
 Strigà Costea cu mânîe.
 Si Dolc'a se repediá,
 La Fulg'a meru bateá,
 Ér' Fulg'a cum o zariá
 Cruntu de spaima tresaria.
 „Alei Fulgo, barba négra
 Dar' cu mintea neintréga,
 Candu la drumu te-am întélnitu,
 Eu, mære ti-am daruitu
 Trei mióre de frigare
 Si-inca un'a de caldare,
 Cá se-ti fia de prândiare.
 Tu in locu de multiamita,
 Cá o féra flamendîta,
 Tóta stân'a mi-ai rapitu!
 Stái mã Fulgo, barba négra
 Se te facu cu mintea 'ntréga.“
 Si cum stá si-lu judecá
 Anim'a i-o despică,
 Si Dolcai o aruncá
 Éra Dolc'a n'o mânká:

**Anim'a de vendietoriu
 E veninu omoritoriu!**

FELIURIMI.

Anu nou fericitu dorimu din anima tuturoru fratîloru nostri dela sate si orasie, cari forméza temeli'a natfiei romanesci si pavéz'a tierei in timpuri de restriste. — Domnedieu delunge dela noi tóta neintielegerea si vrajb'a si ne scutéscu cu mân'a s'a cea tare si inalta in tóte incercarile aeestei vieti. —

La anulu si la multi ani cu bene si cu sanetate!

Unu cuventu sinceru catra sateni. Munciti fàrà pregetu si puneti la o parte din ceea ce câscigati, càci numai ast-feliu ve poteti inavutí.

Fugiti de cei ce ve spunu ca ve poteti face stare fàrà a lucrá si fàrà a crutiá.

Luati pilda de la cei cari si-au facutu avere prin munca si economie si nu rîvniti nici odata la lucrulu altui'a.

Invetiati pre copii se fie strîngatori. Insufetîti-le din pruncia ca munc'a si economi'a suntu temeli'a fericirei, ca noroculu fuge de lenesi si de risipitori. Cautati a intipari in mintea loru ca celu

ce muncesce si crutia este crestinu bunu si patriotu adeveratu fiindu-ca celu ce lucréza se róga si celu ce crutia contribue la in-avutirea si marirea tierei s'ale.

P. S. Aurelianu.

Intarirea vaselor de pamentu. Spoiesce cu unu penelu ól'a séu ori ce altu vasu de pamentu de trei ori cu puçinu cleiu topitu in apa, ér' dupa ce s'a uscatu bine, unge-lu cu oleiu de inu, si vasulu va deveni mai tare decatu petró'a.

Intre stapanu si sluga. — Ér' ai beutu! Ér' esci beutu! Du-te du-te mai departe... vedu c'ai beutu.

— Apoi de, d-t'a vedi totu-dea-un'a candu amu beutu, dar' nici odata candu mi-e sete.

La tragere de sorti. — Ai vre-o slabitiune, vre-o cauza de scutire dela militia.

— Da, d-le, stramosiulu meu e surdu.

Frigulu in Budapest'a. Unu unghuru povestiá ca in Budapest'a suntu 32 grade de frigu.

— Cum asia? f-i díse óre-cine.

— Fórte bine, in Bud'a suntu 16 si in Pest'a inca 16, ce'a ce face preste totu 32.

Ce face gresiel'a de o litera? Cineva a telegrafatu dela Budapest'a se 'lu ascepte la gara, — de unde avea se caleto-résca pëna acasa iu trasura, cu bund'a. Candu a sositu la statiune fù intimpinatu de musica, pentru ca in telegrama erá scrisu: b a n d a.

Lenesiulu contr'a sórelui. — Lenesiule, scóla-te, dícea unu muncitoriu fiulului seu, sórele a resaritu si tu dormi.

Fiiulu frecandu-si ochii respunse.

— Ce? eu sum de vina ca sórele resare inainte de a se face dífua.

RACHIU LU.

Unulu me tēmpesce,	Cu unulu câte unulu
Dóue gur'a 'mi cleesce,	Mi se maresce dorulu;
Trei 'mi deschide gur'a,	Si atunci sciti cá ce facu
Patru 'mi ia puterea,	Dau tumb'a preste capu,
La cinci vreu se totu vorbescu,	Ve facu pre toti de rídeti
La sie se scriu, istorisescu,	De fóle ve tiēneti;
La sie pte intrecu pe advocatu,	ÉR preste nópte de suntu trezítu
La optu sum chiar' omu de statu,	Incepu cainti'a cá unu smintitu:
La nóua ceru cá se domnescu,	Cu ap'a rece din o caldare
Cu díece tóte ispravescu. —	Abia alinu setea cea mare.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoraau 1893.